

Narativ i dominantni okviri prikaza migranata u hrvatskom medijskom prostoru

DOI: <https://doi.org/10.11567/met.2026.5>

UDK: 314

070 (497.5)

Izvorni znanstveni rad

Zaprimljeno: 26. 11. 2025.

Prihvaćeno: 20. 2. 2026.

Kristijan Sedak (<https://orcid.org/0000-0002-6755-0176>)

Odjel za komunikologiju, Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb
kristijan.sedak@unicath.hr

Lucija Pranjić

Sveučilište obrane i sigurnosti „Dr. Franjo Tuđman“, Ilica 256 b, 10000 Zagreb
lucija.pranjic@sois-ft.hr

Ana Dobraš

Srednja škola Vrbovec
ana.glasnovic8@skole.hr

SAŽETAK

Rad analizira način na koji hrvatski mediji izvještavaju o migracijama i migrantima, te kakvi diskurzivni okviri prevladavaju u medijskom prikazu ove teme. Kvalitativna i kvantitativna analiza sadržaja 182 odabrane medijske objave iz najčitanijih tiskovina, portala te najgledanijih televizijskih i najslušanijih radijskih postaja, obuhvaća razdoblje od srpnja do rujna 2024. Uzorak uključuje klasične izvještaje, reportaže i vijesti vezane uz pojmove „migracije“ i „migranti“, uključujući radnu snagu i demografiju. Cilj je rada istražiti dominantne narative, kontekst i ton izvještavanja hrvatskih medija o migrantima te utvrditi razinu objektivnosti, pluralnosti izvora te prisutnost senzacionalizma.

Rad donosi originalne nalaze: rezultati pokazuju da mediji migracije i migrante najčešće tematiziraju kroz prizmu sigurnosti (66 %), znatno rjeđe ekonomije i zapošljavanja. Negativan ili skeptičan ton prema migrantima prevladava u 52 % objava, dok je pozitivan ton iznimno rijedak. Migranti su dominantno predstavljeni kao počinitelji kaznenih djela (46 %). Kada je u pitanju objektivnost, većina objava poštuje informativni karakter (90 %), izvori su jasno navedeni, a govor mržnje nije zabilježen. Pluralnost izvora i citiranih aktera poštovana je tek u 35 % članaka, što je identificirano kao najslabiji segment objektivnosti.

Rezultati sugeriraju da je na razini općeg izvještavanja tema migracija u Hrvatskoj obrađena dobrim dijelom profesionalno i informativno, s naglašenom dominacijom negativnog okvira i problematiziranja. Kombinacija sigurnosne tematske orijenta-

cije, pretežito negativnog tona i dominacije službenih izvora, upućuje na stabilan sigurnosni okvir u smislu teorije okvira (Entman, 1993).

Istraživanje su proveli Medianet, Hrvatsko katoličko sveučilište i Institut za istraživanje migracija, a preliminarni rezultati istraživanja prvi put su predstavljani na međunarodnoj konferenciji KOMferencija u Splitu u studenom 2024.

KLJUČNE RIJEČI: migracije, mediji, analiza sadržaja, medijski diskurs, objektivnost izvještavanja

UVOD

Način na koji mediji prikazuju aktualne procese, ima snažan utjecaj na oblikovanje javnoga mnijenja i općih društvenih stavova (Popović, Župarić-Iljić, Kardov, 2022: 154). Utjecaj medija na percepciju pojava u stvarnosti objašnjavaju osnovne teorije komunikacije.

Teorija okvira (*Framing Theory*) objašnjava kako mediji pored nametanja najvažnijih tema daju upute kako o nečemu misliti i kako se prema nekoj temi odnositi. Budući da mediji imaju moć stvaranja okvira unutar kojega se poima realnost određene pojave ili procesa, određeni se dijelovi stvarnosti ističu, dok se drugima umanjuje važnost ili ih se potpuno ignorira, pri čemu se taj proces može odvijati i svjesno ili nesvjesno (Kunzick, Zipfel, 2006: 148). Uokviravanjem se određuje koja će zbivanja novinar poimati događajem, koje će se aspekte nekog događaja odabrati za izvještavanje, u koji će tematski kontekst taj događaj smjestiti i kako će odrediti vrijednost vijesti događaja (Kunzick, Zipfel, 2006: 148).

U kontekstu migracija teorija okvira polazi od pretpostavke da način na koji mediji uokviruju temu, koje aspekte naglašavaju, kojim jezikom i kroz koje aktere, presudno oblikuje javnu percepciju migranata, njihovih prava i potencijalnih prijetnji. Sigurnosni okviri naglašavaju ilegalnost, kriminal i rizike po nacionalnu sigurnost, dok humanitarni okviri ističu ranjivost, ljudska prava i solidarnost. Ekonomski i integracijski okviri usmjeravaju pažnju na tržište rada, demografiju i društvenu uključenost migranata.

U ovom su radu medijski okviri migracija operacionalizirani kroz kombinaciju nekoliko dimenzija: tematsku orijentaciju priloga, ton prema migrantima, način prikaza migranata te dominantni komunikacijski stil teksta. Takav pristup omogućava da se teorijski koncept okvira dosljedno poveže s empirijskom analizom sadržaja. Ove dimenzije odražavaju klasične elemente *framinga* – selekciju aspekata stvarnosti, njihovo naglašavanje i interpretativne sheme koje publika preuzima pri formiranju stavova (usp. Kunzick, Zipfel, 2006; Entman, 1993).

Sve do 2015. godine migracije su bile marginalna, slabo zastupljena tema u hrvatskom medijskom prostoru, kada tijekom izbjegličke i migrantske krize u Europi dobivaju značajnu medijsku pozornost. Hrvatska tada postaje ključna tranzitna država na tzv. Balkanskoj ruti prema Zapadnoj Europi, a migracije i migranti središnja tema društveno-političkoga života.

Jedan od najčešćih problema pri izvještavanju o migrantima jest manjak objektivnosti i način selekcije informacija o čemu govore Slijepčević i Fligić (2018) definirajući šest okvira pomoću kojih se tada prikazivala aktualna migrantska kriza: migranti – žrtve, migranti – prijetnja, humanost Hrvatske, moral i ljudski interes, oportunitizam i kriminal te usporedba s drugim državama (2018: 44–46).

Popović, Župarić-Iljić i Kardov (2022) zaključuju da su medijske reprezentacije migranata i izbjeglica u Hrvatskoj pretežito instrumentalizirane u političke svrhe, čime se manipulira javnim osjećajem sigurnosti i legitimitetom restriktivnih migracijskih politika.

Rezultati istraživanja Holy i Geiger Zeman, u kojem je analizirano ukupno 37 članaka s osobnim pričama (i)migranata objavljenih u Jutarnjem i Večernjem listu tijekom 2023. i 2024. godine (od toga je u Jutarnjem listu analizirano 14 članaka, a u Večernjem listu 23 članka), pokazali su da su osobne priče migranata u obama listovima još uvijek rjeđe zastupljene i nemaju fiksnu dinamiku objavljivanja. Analizirani članci prikazuju (i)migrante kroz personalizirane narative, s naglaskom na njihove osobne glasove i iskustva, što doprinosi humanizaciji i smanjenju stereotipa. Terminologija je uglavnom neutralna, s češćom upotrebom izraza „strani radnici“, dok su stigmatizirajući izrazi poput „ilegalni migranti“ rijetki ili izostaju (2025: 73–75).

Migranti su često prikazani kao kolektivna i homogena grupa pojedinaca potencijalno opasna za društvo (Popović, Kardov i Župarić-Iljić, 2022; Dabo, 2024).

MIGRANTI I MIGRACIJE, IZBJEGLICE I TRAŽITELJI AZILA – SPECIFIČNA TERMINOLOGIJA

Migracija je jedan od najznačajnijih društvenih procesa modernog doba, a njezino je shvaćanje multidisciplinarno po prirodi (Šterc, 2023: 14), uključujući demografske, ekonomske, političke, kulturne i komunikacijske aspekte. Migracije predstavljaju kretanje ljudi s jednog mjesta na drugo, s namjerom

privremenog ili stalnog naseljavanja i/ili zapošljavanja, a sama migracija može biti unutarnja (unutar države), međunarodna, dobrovoljna ili prisilna, legalna ili ilegalna. Emigracija označava iseljavanje iz vlastite države, dok imigracija označava useljavanje u novu.

Migranti su osobe koje napuštaju svoju zemlju najčešće radi poboljšanja životnih uvjeta, obrazovanja, zaposlenja, obiteljskih razloga ili siromaštva, a ne nužno zbog izravne prijetnje sigurnosti ili proganjanja (UN, 2016 prema Car i Matović 2017: 42). Izbjeglica je, prema Konvenciji o statusu izbjeglica iz 1951. godine, osoba koja je napustila svoju zemlju zbog osnovanog straha od proganjanja zbog rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja, te ne može ili ne želi prihvatiti zaštitu svoje države podrijetla (Car i Matović, 2017).

Tražitelj azila jest osoba koja je podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu, ali o njegovom zahtjevu još nije donesena pravomoćna odluka, dok je izbjeglica tražitelj azila čiji je zahtjev odobren. Prognanik je osoba koja je protiv svoje volje, zbog ratnih sukoba ili drugih oblika nasilja, prisiljena napustiti svoj dom (Popović, Kardov i Župarić-Iljić, 2022: 19–20). Strani radnik je osoba koja privremeno ili trajno boravi i radi u zemlji čiji nije državljanin (Gemi, Ulasiuk i Triandafyllidou, 2013: 4). Pojam ilegalni migrant, prema Eberlu i suradnicima (2018: 4), odnosi se na osobu koja prelazi državnu granicu ili boravi na teritoriju određene države bez valjanih dokumenata ili dozvole. Iseljenik je osoba koja napušta svoju domovinu s namjerom trajnog ili dugotrajnog boravka u drugoj zemlji, dok useljenik označava osobu koja dolazi u novu zemlju s ciljem nastanjenja i integracije u društvo primateljice.

Hrvatska politička emigracija odnosi se na skupinu hrvatskih državljana koji su, najčešće iz političkih razloga i neslaganja s tadašnjim režimom, napustili Hrvatsku i organizirali političko djelovanje u inozemstvu, a s ciljem očuvanja nacionalnog identiteta i političkog utjecaja na zbivanja u domovini. Emigrantske organizacije nisu bile klasične političke stranke, već su formalno postojale u vidu nacionalnih, kulturnih, znanstvenih ili humanitarnih društava, a neke od njih su djelovale ilegalno, objašnjava Perušina (2019: 13–17).

Autori donose ove definicije radi terminološke preciznosti, metodološke korektnosti i usklađenosti s međunarodnim standardima.

SPECIFIČNOST HRVATSKOG MEDIJSKOG PROSTORA

S obzirom na veličinu tržišta Hrvatska ima relativno velik broj medija (stotine tiskanih izdanja, više desetaka televizijskih i više od stotinu radijskih postaja), uz istodobno visoku koncentraciju vlasništva u rukama nekoliko najvećih nakladnika (Centre for Media Pluralism and Media Freedom – CMPF, 2025; Reporteri bez granica: 2024). Većinu naklade kontroliraju tri najveća izdavača (Styria, Hanza Media i Glas Istre) i preko 90 % tržišne ukupne gledanosti imaju četiri komercijalne televizije, što značajno utječe na pluralnost izvora, perspektiva i sadržaja (Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, 2025). Srednjostrujaški mediji nerijetko preuzimaju dominantne narative iz političkog diskursa, zbog čega u hrvatskim medijima postoji visok stupanj i političke i ideološke pristranosti.

Digitalni je prostor razvio najmanji imunitet na dezinformacije, zbog čega je tipični konzument hrvatskih medija u velikoj mjeri izložen lažnim vijestima i dezinformiranju (Nenadić i Vučković 2021: 3). U Hrvatskoj su društvene mreže važan kanal za distribuciju vijesti i oblikovanje javnog diskursa, ali istodobno predstavljaju prostor u kojemu se učestalo pojavljuju govor mržnje, stereotipizacija i drugi oblici neprofesionalne komunikacije (European Commission, 2022b; Grmuša i sur., 2022).

Usljed snažne komercijalizacije medija i imperativa stvaranja profita senzacionalizam čak postaje i poželjan način informiranja (Sedak, 2019).

Značajan utjecaj na uređivačku politiku u hrvatskom medijskom prostoru imaju i oglašivači – isticanjem jednih, izbjegavanjem drugih tema, izbjegavanjem kritičkog izvještavanja o oglašivačima te pritiskom na sadržaj (CMPF, 2025). Iz navedenih razloga izvještavanje o složenim, i za hrvatsko društvo novim procesima, predstavlja izazov i za medije i za javnost.

Prema *Media Pluralism Monitoru* (CMPF, 2025), politička neovisnost medija u Hrvatskoj je na srednje-visokom stupnju rizika. Zakon o elektroničkim medijima (2021) ne zabranjuje izravno vlasništvo političara nad medijima, ali politički utjecaj na medije i dalje postoji, osobito utjecajem na vlasničku strukturu, regulatorna tijela, javni servis i lokalne medije.

U medijskim izvještajima prevladava oslanjanje na službene izvore, poput priopćenja za medije državnih institucija, izjava političara, predstojnika ureda ili glasnogovornika, dok su neovisni stručnjaci, nevladine organizacije i građani rjeđe zastupljeni sugovornici, što smanjuje razinu pluralnosti izvora i objektivnosti u izvještavanju (CMPF, 2025).

Takvo izvještavanje najčešće nije posljedica namjerne pristranosti, već korištenja informacija iz istih medijskih servisa, odnosno mediji informativni sadržaj ne stvaraju samostalno (Cerovac, 2007: 9).

U posljednjem desetljeću hrvatski medijski sustav prolazi kroz snažne transformacije povezane s digitalizacijom, medijskom konvergencijom i promjenama u navikama publike. Tradicionalni mediji, osobito tisak i radio, bilježe pad naklada, slušanosti i prihoda od oglašavanja, dok se konzumacija informacija sve više seli na internetske portale i društvene mreže. Televizija zadržava visok doseg, ali se i ona prilagođava višekanalnom okruženju kroz distribuciju sadržaja na digitalnim servisima (Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, 2022). Istraživanja medijskih generacija u Hrvatskoj pokazuju da starije dobne skupine učestalije konzumiraju televiziju i radio, dok mlađi ispitanici intenzivnije koriste digitalne kanale i društvene mreže. Povjerenje u digitalne komunikacijske kanale značajno opada s dobi, dok su razlike u povjerenju prema tradicionalnim masmedijima manje izražene (Sedak, Karlović i Tucaković, 2025).

Konvergencija informativnih sadržaja očituje se u tome da isti medijski brendovi istovremeno djeluju na više platformi (tisak, *web*, društvene mreže, video), pri čemu se granice između tradicionalnih i digitalnih kanala sve više brišu. Takav konvergentni ekosustav povećava doseg pojedinih narativa, ali i rizik da se isti interpretativni okviri brzo multipliciraju u različitim formatima (Jenkins, 2006).

Slične trendove bilježe i druge europske države: pad naklada tiskanih medija, fragmentacija publike, porast utjecaja digitalnih platformi i društvenih mreža te erozija povjerenja u medije. Međutim, istraživanja pokazuju da javni i komercijalni televizijski kanali u mnogim državama i dalje imaju ključnu ulogu u oblikovanju informativne agende, osobito u kriznim situacijama poput migracijskih valova (Georgiou i Zaborowski, 2017; Newman i sur., 2024). Ove promjene ukazuju na to da se utjecaj *mainstream* medija ne može promatrati odvojeno od digitalnih kanala preko kojih se njihovi sadržaji dalje dijele i reinterpretiraju.

PREGLED ISTRAŽIVANJA MEDIJSKE REPREZENTACIJE MIGRANATA I IZBJEGLICA U EUROPI I HRVATSKOJ

Medijski prikaz migranata i izbjeglica u Europi i Hrvatskoj predmet je brojnih znanstvenih analiza zbog njegove ključne uloge u oblikovanju javnog

mnijenja, društvenih stavova i političkih odluka. Broj analiziranih objava (182) predstavlja opsežan uzorak za hrvatski medijski prostor u usporedbi s prethodnim domaćim istraživanjima koja su najčešće obuhvaćala manje uzorke, dok su velika europska istraživanja analizirala nekoliko stotina do nekoliko tisuća objava, što je proporcionalno veličini tržišta. Ovakav opseg omogućava pouzdanije i reprezentativnije zaključke o dominantnim narativima u hrvatskim medijima.

Dominacija negativnih i senzacionalističkih okvira

Rezultati istraživanja europskih medija pokazuju da su migranti i izbjeglice najčešće predstavljeni kroz negativne, senzacionalističke ili sigurnosne okvire, pri čemu se naglasak stavlja na teme sigurnosti, ilegalnosti i prijetnje društvenoj stabilnosti (Berry, Garcia-Blanco i Moore, 2015; Eberl i sur., 2018; Georgiou i Zaborowski, 2017; Smets i Bozdaž, 2018; Chouliaraki i Zaborowski, 2017; Brouwer i sur., 2017). U Nizozemskoj, primjerice, analiza Brouwera i suradnika (2017) pokazuje da su novine redovito koristile termine poput „ilegalci” i često ih povezivale s kriminalom, čime su migranti prikazivani kao prijetnja društvu. Posebno je izraženo korištenje retorike prijetnje i podjela u tabloidnim i desno orijentiranim medijima (Khosravinić, Krzyzanowski i Wodak, 2013).

Izvještavanje o migrantima u hrvatskim medijima obilježeno je senzacionalizmom, naglašavanjem aspekta ugroze sigurnosti i marginalizacijom humanitarnih aspekata (Popović, Kardov i Župarić-Iljić, 2022; Holy i Geiger Zeman, 2025). Tijekom izbjegličke krize 2015./2016. godine, fokus medija bio je na dramatičnim scenama i masovnosti dolaska, dok su teme integracije ostale u pozadini (Popović, Župarić-Iljić i Kardov, 2022).

Europski medijski diskurs tijekom izbjegličke krize 2015./2016. doživljava promjenu. U početku mediji su naglašavali humanitarni okvir, empatiju i solidarnost prema izbjeglicama, (Georgiou i Zaborowski, 2017). Humanitarni okvir posebno je bio izražen u državama poput Njemačke i Švedske, gdje se isticala moralna odgovornost, dok su se britanski tabloidi isticali po negativnom pristupu (Berry i sur., 2015: 37; Eberl i sur., 2018: 6–7). Izbjeglice su prikazivane kao žrtve rata, nasilja i siromaštva, naglasak je bio na njihovoj ranjivosti, potrebi za integracijom i zaštitom. Kollias i suradnici (2025) navode kako u Grčkoj, u prvoj fazi izbjegličke krize (2015. – 2016.) dominira okvir dvostrukog identiteta (*dual-identity*). Istovremeno se naglašavaju humanitarne potrebe i sigurnosne prijetnje.

U kasnijim fazama (2017. – 2018.) jača okvir političke prijetnje, a zatim (2019. – 2022.) se ponovno naglašava potreba za ravnotežom između sigurnosti i humanitarnosti. (Kollias i sur., 2025: 14–22). Desno orijentirani mediji češće koriste sigurnosni okvir i naglašavaju prijetnje, dok lijevo orijentirani više ističu humanitarne aspekte.

Međutim, nakon terorističkih napada u Parizu u studenom 2015. dolazi do naglog zaokreta prema sigurnosnim narativima i narativima straha. Suosjećajna i empatična reakcija velikog dijela europskog tiska postupno je zamijenjena sumnjom i, u nekim slučajevima, neprijateljstvom prema izbjeglicama i migrantima (Georgiou i Zaborowski, 2017).

Političari i mediji počinju naglašavati teme sigurnosti, kontrole granica, prijetnje terorizmom i „invazije” migranata, posebno u Mađarskoj, Velikoj Britaniji i dijelu srednje Europe (Gaál, 2018; Heidenreich i sur., 2019). U izvještavanju je česta i dihotomija „oni koji zaslužuju” u odnosu na one „koji ne zaslužuju”. Ovdje se „prave” izbjeglice prikazuju kao rijetka i teško prepoznatljiva manjina, dok su svi ostali „ekonomski migranti” ili „prijetnja” (Gaál, 2018: 18–19).

Stereotipizacija i dehumanizacija

U europskim se medijima migranti često homogeniziraju i prikazuju kao anonimna masa bez individualnih karakteristika pri čemu su dominantni negativni stereotipi i najčešći pridjevi „ilegalni”, „opasni” ili „drugi” (Chouliaraki i Zaborowski, 2017; Domalewska, 2016, Agovino, Carillo i Spagnolo 2022).

Ovakav je okvir podržan i političkim diskursom gdje su migracije često bile tema političkih kampanja, a zakonodavne promjene poput strožih kontrola, deportacija ili kriminalizacije „ilegalnog boravka”, dodatno su jačale negativne medijske narative. Često su korištene i metafore poput „valova”, „poplava” i „invazije” migranata, što je dodatno pojačavalo osjećaj prijetnje i dehumanizacije (Fischer, 2020; Gaál, 2018).

Izvještavanje u Hrvatskoj, prema dosadašnjim istraživanjima obilježeno je stereotipizacijom i marginalizacijom migranata (Popović, Kardov i Župarić-Iljić, 2022; Dabo, 2024; Holy i Geiger Zeman, 2025). Prema Dabi (2024) jedna od pet priča uključivala je osobnu perspektivu. Moglo bi se zaključiti da nedostatak autentičnih priča migranata smanjuje empatiju i doprinosi gubitku individualnosti migranata te jačanju predrasuda u javnosti

(usp. Holy i Geiger Zeman, 2025; Dabo, 2024; Popović, Kardov i Župarić-Iljić, 2022).

Nedostatak pluralnosti i kvalitetnih izvora

Većina analiziranih izvještaja oslanja se na ograničen broj izvora, često prenoseći službena priopćenja bez kritičke analize ili uključivanja glasova migranata (Gemi, Ulasiuk i Triandafyllidou, 2013; Smets i Bozdaž, 2018; Chouliaraki i Zaborowski, 2017; Cooper, Blumell i Bunce, 2021). Kompleksni se događaji pojednostavljuju što može dovesti do širenja dezinformacija i stvaranja pogrešnih percepcija (Dabo, 2024; Holy i Geiger Zeman, 2025). Oslanjanje na službene izvore (institucije, političari) jest dominantno, dok su neovisni stručnjaci i organizacije rjeđe zastupljeni (Agencija za elektroničke medije, 2019; Cerovac, 2007). Nedostatak pluralnosti izvora smanjuje objektivnost i kvalitetu izvještavanja (Dabo, 2024; Holy i Geiger Zeman, 2025).

Promjene u recentnijem izvještavanju

Novija istraživanja bilježe određene pomake prema osobnijem i uravnoteženijem prikazu migranata u europskom kontekstu, s više osobnih priča, ali alarmantni i negativni okviri i dalje prevladavaju (Smets i Bozdaž, 2018; Berry, Garcia-Blanco i Moore, 2015).

Iako postoje pokušaji personalizacije i humanizacije u prikazu migranata u hrvatskom medijskom području, teme integracije i dalje su marginalizirane, a sigurnosni aspekti ostaju dominantni (Dabo, 2024; Popović, Kardov i Župarić-Iljić, 2022).

Razlike među europskim državama

Aktualna društvena zbivanja i politički kontekst te tip medija bitno utječu na teme i okvire koji prevladavaju u medijskom prostoru, a digitalni mediji i društvene mreže dodatno ubrzavaju širenje dezinformacija i doprinose polarizaciji javnosti (Berry, Garcia-Blanco i Moore, 2015; Eberl i sur., 2018; Georgiou i Zaborowski, 2017, Dabo, 2024; Popović, Kardov i Župarić-Iljić, 2022). Izvještavanja su postala više usmjerena na sigurnosna pitanja tijekom migrantske krize 2015./2016. godine (Eberl i sur., 2018; Domalewska, 2020). Komparativna istraživanja pokazuju da su u Njemačkoj i Švedskoj humanitarni i afirmativni okviri učestaliji u izvještavanju o migrantima, a britanski

tabloidi i dalje pretežno koriste konfliktne i negativne okvire, s naglaskom na prijetnju i problematičnost migracija (Berry i sur., 2015; Eberl i sur., 2018).

Medijska pokrivenost migracija veća je u zemljama primateljicama (npr. Njemačka, Švedska), nego u zemljama iz kojih migranti dolaze (Berry, Garcia-Blanco i Moore; Eberl i sur., 2018). Sentiment izvještavanja je općenito negativan, dok je izvještavanje o unutareuropskim migracijama nešto pozitivnije, s naglaskom na ekonomske teme (Eberl i sur., 2018; Domalewska, 2020). Hrvatski mediji preuzimaju dominantne europske narative, s dodatnim naglaskom na nacionalnu sigurnost i političku agendu (Dabo, 2024; Popović, Kardov i Župarić-Iljić, 2022). Prema tome, hrvatski medijski diskurs o migrantima oblikuje se pod utjecajem europskih trendova, ali i specifičnih nacionalnih okolnosti.

Analizirana istraživanja koriste razne metodološke pristupe. Kvalitativne metode pružaju uvid u diskurzivne strategije i narative kroz sadržajnu analizu medijskih tekstova, vizualnih prikaza i komentara korisnika čime se procjenjuju javna percepcija i stavovi. S druge strane – kvantitativne metode, kroz statističku obradu podataka, brojanje učestalosti okvira, tema ili izvora, omogućavaju identifikaciju obrazaca i trendova na većem uzorku. Većina istraživanja naglašava potrebu za dodatnom kombinacijom različitih metodoloških pristupa te u uključivanjem šireg spektra izvora, kako bi se dobila cjelovitija i objektivnija slika istraživanog fenomena.

OBJEKTIVNOST NOVINARSKOG IZVJEŠTAVANJA

Sve se više novinarskih radova temelji na senzacionalizmu, poluprovjerenim informacijama i neistinama kao posljedica površnoga rada, neznanja i neprofesionalizma. (Labaš, Grmuša, 2012: 89). Senzacionalizam je svakodnevna pojava u medijskim objavama nastao kao posljedica kršenja etičkih pravila novinarske struke uslijed komercijalizacije medija, a odnosi se na medijski tekst koji sadrži tračeve, glasine, afere i skandale, uznemirujuće fotografije i audiovizualne sadržaje koji se oslanjaju na neprovjerene informacije i neimenovane izvore uz pisanje o privatnim problemima, nesuglasicama i preljubima koji nisu od javnog interesa za sveopću publiku. (Medijska pismenost, 2017.)

Stereotipizacija se odnosi na pojednostavljene i poopćene karakteristike neke skupine u društvu ili procesa, koje se pridjevaju svakom članu te skupine, najčešće ističući njihovu najvidljiviju karakteristiku (McQuail,

2010). Stereotipima povezanim s rodom, etničkom, rasnom, ili vjerskom pripadnošću mediji predstavljaju određenu skupinu i formiraju narativ, posljedično dovodeći do stvaranja predrasuda, odnosno *a priori* negativnih pretpostavki u očima javnosti.

Govor mržnje općenito se tumači kao izražavanje agresivnosti prema manjinskim društvenim skupinama i podrazumijeva svaku vrstu govora kojom se širi, potiče ili opravdava nacionalna i rasna netrpeljivost, ksenofobija, antisemitizam, vjerski i drugi oblici mržnje temeljeni na nesnošljivosti (Malović). Valković (2022) objašnjava da je govor mržnje usmjerenost protiv nekoga ili nečega što je različito, a služi kao moćno sredstvo oblikovanja narativa kojim se drugoga doživljava kao neprijatelja te podrazumijeva dva mehanizma postupanja: generaliziranje obilježja i izostanak individualnih identitetskih obilježja.

Uravnoteženost i nepristranost kao osnovna načela novinarstva pretpostavljaju i pluralnost izvora (Malović, 2005). Kako bi se spriječilo jednostrano i neobjektivno izvještavanje, važno je oslanjati se na različite izvore, ne preuzimati standardizirane interpretativne okvire, voditi računa o vjerodostojnosti informacija, uz obavezno izbjegavanje nepreciznosti, pristranosti i tendencioznosti uz vlastitu proizvodnju sadržaja umjesto preuzimanja sadržaja od drugih medija (Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, 2018).

Moglo bi se pretpostaviti da razlog velikog pada povjerenja javnosti u medije počiva u sveprisutnim štetnim komunikacijskim formama koje odstupaju od temeljnih načela novinarstva. Komercijalni imperativi i borba za publiku doveli su do trivijalizacije, pretjeranog pojednostavljivanja i emocionalizacije sadržaja, a slaba informiranost medija o kontekstu i uzrocima društvenih pojava dovela je do površnog i stereotipiziranog, često negativnog, medijskog prikazivanja društvene stvarnosti (Labaš, Grmuša, 2012: 106–108).

ISTRAŽIVANJE

Cilj je ovog istraživanja analizirati način prikaza migracija i migranata u hrvatskim *mainstream* medijima. Taj pojam obuhvaća najčitanije tiskane novine, najgledanije televizijske postaje, najslušanije radijske postaje te najposjećenije internetske portale u Hrvatskoj. Ovo uključuje tradicionalne medije, ali i digitalne, koji su danas primarni izvor informacija za velik

dio populacije (Gemius, 2024; CMPF, 2025; European Commission, 2022a). Analiza *mainstream* medija daje uvid u dominantne narative i obrasce izvještavanja koji najviše utječu na javno mnijenje i oblikuju društvene stavove. Odabir ovih medija temelji se na njihovom dosegu, utjecaju i reprezentativnosti za hrvatski medijski prostor.

Postavljene su sljedeće hipoteze:

- H1:** Hrvatski *mainstream* mediji dominantno prikazuju migracije i migrante kroz negativan ili skeptičan narativ, s naglaskom na sigurnosne i problematične aspekte migracija.
- PH1:** Pri izvještavanju hrvatskih *mainstream* medija o migracijama i migrantima prevladava jednostranost izvora i aktera, što rezultira smanjenom pluralnošću i uravnoteženošću informacija.
- PH2:** Teme integracije, humanitarnog aspekta i pozitivnih doprinosa migranata znatno su manje zastupljene od sigurnosnog i problematičnog okvira u hrvatskim *mainstream* medijima.

Metodologija

Metodom analize sadržaja obrađene su medijske objave o temi migracija i migranata objavljene u razdoblju od srpnja do rujna 2024., odabrane iz najčitanijih tiskanih i *online* izdanja te s najgledanijih televizijskih i najslušanijih radijskih kanala u Hrvatskoj. To je razdoblje odabrano jer tad nije bilo niti jednoga dominantnog pojedinačnog događaja (poput vrhunca migracijske krize 2015./2016.), nego su migracije bile prisutne u medijima kroz niz svakodnevnih vijesti, rasprava i analiza, što omogućava uvid u uobičajene obrasce izvještavanja izvan izvanrednih kriznih kulminacija.

Odabir medija temelji se na službenim i javno dostupnim podacima o čitanosti, gledanosti i slušanosti medija u Hrvatskoj. Prema izvještaju Media Pluralism Monitora hrvatsko medijsko tržište karakterizira visoka koncentracija vlasništva, pri čemu tri najveća izdavača (Styria, Hanza Media i Glas Istre) kontroliraju većinu naklade tiskanih medija, dok četiri komercijalne televizije (Nova TV, RTL, HRT i Doma TV) ostvaruju preko 90 % ukupne gledanosti (CMPF, 2025). Prema sektorskom istraživanju tržišta tiska za 2024. godinu, najveću prodanu nakladu među općinformativnim dnevnicima ostvario je dnevnik 24sata, a Večernji i Jutarnji list također imaju značajan udio na tržištu dnevnih novina (Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, 2025). Najposjećeniji internetski portali su index.hr, jutarnji.hr

i 24sata.hr, prema podacima Gemius Audience istraživanja (Gemius, 2024). U analizu su uključene dvije nacionalne postaje Hrvatskoga radija (HR1, HR2) i komercijalni Otvoreni radio, kao prepoznatljivi nacionalni kanali s visokim dosegom publike. Kad je u pitanju televizija, najgledanije nacionalne postaje su Nova TV, HRT1 i RTL televizija (AdScanner, 2022).

Tablica 1. prikazuje pregled broja medijskih objava o migracijama i migrantima prema vrsti medija i izdavačima uključenima u analizu. U početnoj fazi selektirano je po tri izdanja svake vrste medija: tiskani (Večernji list, Jutarnji list, 24 sata), *online* portali (jutarnji.hr, index.hr, 24sata.hr), televizijske postaje (HTV1, Nova TV, RTL Televizija) i radijske postaje (HR1, HR2, Otvoreni radio). Analizirane su sve objave iz tiskovina i internet-skih portala. S televizije analizirane su središnje informativne emisije: RTL danas, Dnevnik Nove TV i Dnevnik HRT-a u 19:00, a s HR1 odabrane su samo središnje informativne emisije u *prime time* terminima (7:00 – 10:00 ujutro i 16:00 – 19:00 popodne): Jutarnja kronika i Aktualno u 17 dok ostale radijske postaje (HR2 i Otvoreni radio) uključuju sve emisije zbog malog broja takvih sadržaja.

Tablica 1. Obradeni korpus objava

Vrsta medija	Izdanje	Broj objava
Internet	jutarnji.hr	29
	index.hr	32
	24sata.hr	15
	UKUPNO	76
Radio	HR1	7
	HR2	1
	Otvoreni radio	1
	UKUPNO	9
Tisak	Večernji list	52
	Jutarnji list	14
	24 sata	10
	UKUPNO	76
TV	RTL Televizija	6
	Nova TV	8
	HTV1	7
	UKUPNO	21
SVEUKUPNO		182

Iz navedenih izvora izdvojene su objave koje sadrže pojmove „migracije” i „migranti”, vezani uz „radnu snagu” i „demografiju”. Početni uzorak iznosio je 427 objava, no radi ekonomičnosti analize uzorak je smanjen na $n=214$, metodom jednostavnog slučajnog uzorkovanja, uključivanjem svake druge objave uz zadržavanje proporcionalne zastupljenosti prema tipu medija i izdanju. Nakon preliminarnе obrade i kontrole iz uzorka su isključene objave ($n=32$) u kojima su pojmovi „migracije” i „migranti” korišteni izvan konteksta ove analize (npr. povijesne, biološke, međugradske migracije) te je konačan uzorak za analizu sadržavao 182 medijske objave.

Kao osnovni mjerni instrument korištena je analitička matrica (*Dodatak 1.*) koja se sastojala od 29 mjernih čestica. Varijable su mjerile kontekst medijskog prikaza (novinarski žanr, tematsku orijentaciju priloga, ton prema migrantima, način prikaza migranata te komunikacijski stil teksta), kao i objektivnost izvještavanja (senzacionalizam u naslovu i tekstu, funkcija priloga, razlikovanje informacije od stava, promoviranje određenih stavova, komunikacijski obrasci, navođenje izvora, govor mržnje, pluralnost citiranih osoba). Matrica je sadržavala i nekoliko nezavisnih metapodataka (izdanje, vrsta medija, naslov, datum objave, URL, ključna riječ) te kategorije vezane uz tip i obilježja migracija (vrsta migranata, podrijetlo, religija, pitanje legalnosti, uloga države i institucija, lokacija događaja). Kao sveobuhvatna matrica, ona omogućava detaljnu kvantitativnu i kvalitativnu raščlambu okvira i narativa u medijskom izvještavanju o migracijama i migrantima. Analizirani su žanrovi objava (izvještaji, osvrti, vijesti, intervjui), glavne teme priloga, način prikaza migranata, ton prema migrantima, vrste migranata (ilegalni, ekonomski, izbjeglice), podrijetlo i religija migranata, korištene metafore i fraze, uloga države i institucija, legalnost migracija te objektivnost izvještavanja (senzacionalizam, funkcija teksta, razlikovanje informacije od stava, promoviranje stavova, komunikacijski obrasci, navođenje izvora, govor mržnje, pluralnost citiranih osoba).

Analitička matrica izrađena je tako da je medijski okvir migracija rekonstruiran kroz kombinaciju tematske orijentacije, tona izvještavanja, načina reprezentacije migranata i tipa izvora. Tematske kategorije (sigurnosni, humanitarni, ekonomski, integracijski okvir i dr.) preuzete su i prilagođene prema ranijim istraživanjima medijskog uokvirivanja migracija u europskim i hrvatskim medijima.

U radu se razlikuju pojmovi tona izvještavanja i medijskog narativa. Ton označava emocionalni naboj pojedinog priloga (negativan ili skeptičan,

neutralan, pozitivan) u odnosu na migrante i migracije. Medijski narativ definira se kao širi diskurzivni obrazac koji se gradi kroz ponavljanje određenih tema, okvira i tipova prezentacije migranata u većem broju objava tijekom vremena. Dominantni narativ u ovom istraživanju utvrđuje se kombiniranjem nalaza o tematskim okvirima, tonu, načinu prikaza migranata i tipovima izvora, pri čemu se narativ razumijeva kao stabilan skup ponavljajućih okvira koji strukturiraju medijsko značenje migracija.

Negativan ili skeptičan ton prisutan je kada tekst naglašava prijetnju, problematičnost, kriminalitet ili sigurnosne rizike povezane s migrantima, bez uzimanja u obzir i suprotnih perspektiva. Pozitivan ton označava tekstove u kojima prevladava naglasak na doprinosima migranata, integraciji, solidarnosti ili humanitarnim aspektima. Neutralan ton prisutan je kada su informacije pretežito deskriptivne i kada nije moguće uočiti jasnu usmjerenost prema migrantima, ni pozitivnu ni negativnu. Ton je procjenjivan na razini ukupnog dojma objave, uzimajući u obzir i autorski komentar i dominantne stavove citiranih aktera.

Pouzdanost i valjanost korištenih mjernih instrumenata osigurane su višestrukim pristupima. Prvo, analitička matrica temeljila se na prethodno validiranim i korištenim indikatorima u relevantnoj literaturi o medijskoj analizi sadržaja, što omogućava usporedivost i konzistentnost mjerenja. Svaka mjera jasno je definirana kroz specifične kriterije i kodove, uz pružene primjere, čime se smanjuje subjektivnost kodiranja.

Daljnja je pouzdanost osigurana time što su kodiranje provela dva neovisna koderi, uz prethodnu zajedničku kalibraciju na poduzorku objava. Interkoderska pouzdanost provjerena je izračunom Cohenovog kappa koeficijenta za ključne varijable (ton, tematski okvir, način prikaza migranata), pri čemu su dobivene vrijednosti kappa koeficijenta iznosile između 0,70 i 0,82, što upućuje na zadovoljavajuću do vrlo dobru razinu slaganja.

PRIKAZ REZULTATA

U ovom izvještaju prikazani su samo oni rezultati u kojima su se razlike pokazale statistički značajnima i koje ukazuju na neke značajne trendove te se mogu objašnjavati i interpretirati.

Sigurnosni i drugi tematski okviri u prikazu migracija

Većina medijskih objava, njih 81 %, o migracijama i migrantima su izvještaji ili reportaže, a ostalih žanrova i subjektivnih novinarskih vrsta je 10 % ili manje, postoci su vidljivi u Tablici 2.

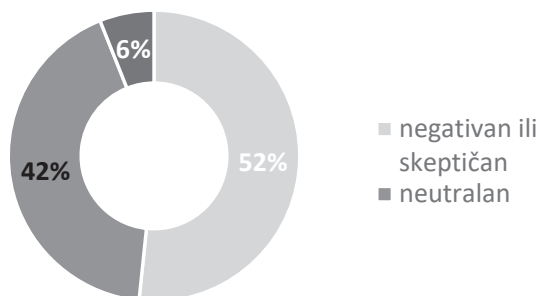
Tablica 2. Zastupljenost žanrova u analiziranim medijskim sadržajima o migracijama

Žanr	Broj objava
Izvještaj/reportaža	148
Osvrt	18
Vijest	10
Intervju	6
Ukupno	182

U 66 % analiziranih objava glavna tema je *sigurnost*, potom slijede teme ekonomije i zapošljavanja (13 % i 8 %). U većini objava tema migracija i migranata prikazana je kao *problem* (62 %), *političko pitanje* (13 %), *prilika* (10 %) i *humanitarno pitanje* (8 %).

Prema migrantima je iskazana *skepsa* ili *negativan ton* u 50 % objava, a 42 % objava je *neutralnog tona*. Ton je *pozitivan* u 6 % medijskih objava. U ovom je dijelu analize potrebno razmotriti radi li se o tonu autora prema migrantima u subjektivnim novinarskim formama, ili ton ovisi o kontekstu i citiranim akterima u izvještajima i reportažama. Raspodjela je prikazana u Grafikonu 1.

Grafikon 1. Raspodjela tona izvještavanja o migrantima i migracijama u hrvatskim medijima (srpanj – rujna 2024.)

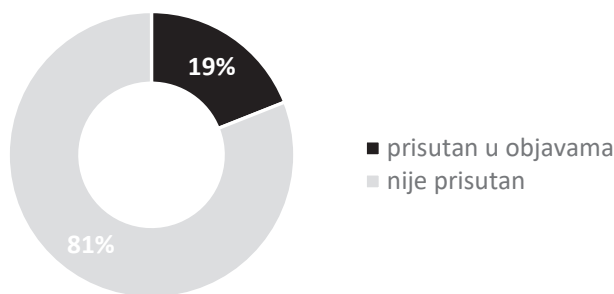
Vrsta migranata navedena je u 75 % medijskih objava. Najčešće se spominju kao *ilegalni migranti* (42 %), *ekonomski migranti* (19 %) te *ratni prognanici* ili *izbjeglice* (8 %). Kada je u pitanju nacionalnost migranata, navedena je u 43 % medijskih objava, i to su najčešće spomenuti migranti iz *Sirije* (18 %), *Afganistana* (12 %) te *Pakistana* (5 %), *Nepala* (5 %) i *Haitija* (5 %)

Religija migranata se uglavnom ne spominje (94 %), a tek je u nekoliko objava spomenut *islam* (n=10 ili 5 %) te *kršćanstvo* (n=1 ili 1 %).

Emotivni ton kao pojačivač sigurnosnog okvira

Emotivni ton najčešće nije prisutan u člancima (81 %), a tamo gdje je prisutan (19 %), najčešće se odnosi na osjećaje *straha*, *očaja*, ali i *solidarnosti* i *pomaćanja ljudima u nevolji*. Migranti su najčešće prikazani kao *počinitelji kaznenih djela* (46 %), *radna snaga* (21 %), *prijetnja/problem/dio političkih debata i kampanja* (20 %) te kao *žrtve* (10 %). Prisutnost emotivnog tona prikazana je u Grafikonu 2.

Grafikon 2. Prisutnost emocionalnog tona u medijskim objavama o migrantima i migracijama u hrvatskim medijima (srpanj – rujna 2024.)

U glavnini objava nema nikakvih opisa, fraza ili metafora prilikom opisa migranata ili migracija (38 %), a kada ima, najčešće se koriste fraze ili metafore vezani uz *ilegalnost* i *neregularnost* (33 %).

Lokacija i uloga države

U objavama su najčešće navedene uloge *vlada drugih država članica Europske unije* (27 %), s naglaskom na Njemačku i Francusku, a potom i *vlade država nečlanica EU* (18 %) s naglaskom na SAD. Na trećem je mjestu uloga *Vlade RH*

(14 %), *Europske komisije i Europske unije* (12 %) te *MUP RH-a* (10 %) kao i *policije susjednih zemalja* (8 %).

Legalnost migracija

Rezultati pokazuju da je u nešto više od 50 % objava naglasak na *ilegalnim migracijama* dok su *legalne* u fokusu nešto više od 25 % objava, a u 17 % objava nije naznačeno o kakvim se migracijama radi, odnosno, nije moguće procijeniti je li riječ o legalnima. U najmanjem broju objava (6 %) prisutan je *ravnomjernom fokusu na legalne i ilegalne migracije* u tekstovima. U Tablici 3. prikazana je zastupljenost tipova migracija prema vrsti medija.

Tablica 3. Zastupljenost tipova migracija prema vrsti medija

Vrsta medija	Ilegalne migracije	Legalne migracije	Nije moguće procijeniti
Internet	63 %	24 %	13 %
Tisak	39 %	24 %	37 %
Radio	56 %	0 %	44 %
Televizija	48 %	14 %	33 %

Vrsta migracija

Migracije su prema vrsti različito reprezentirane ovisno o tipovima medija. *Online* mediji fokusirani su uglavnom na *ilegalne migracije* (63 %) u odnosu na *legalne* koje su u fokusu manjeg broja internetskih objava (24 %). U tisku su podjednako zastupljene *ilegalne* (39 %) i *legalne migracije* (24 %). Na radiju, fokus je isključivo na *ilegalnim migracijama* (56 %), *legalne* nisu zastupljene, a u ostatku objava *nije moguće procijeniti* o kakvim se migracijama radi (44%). Na televiziji su također češće u fokusu *ilegalne migracije* (48 %) od *legalnih* (14 %), a također je relativno visok udio objava u kojima to *nije moguće procijeniti* (33 %).

Analiza pokazuje i razlike u načinu izvještavanja po vrstama medija. Tisak i internetski portali nude najopsežniji kvantitativni obuhvat, ali često u kraćim, fragmentiranim vijestima, dok televizijski prilozima češće kombiniraju vizualne elemente i emocionalni ton. Radijske objave rjeđe su, ali su u prosjeku sadržajno zaokruženije, s jasnim fokusom na informiranje i prenošenje službenih podataka, što se u ranijim istraživanjima medijske publike povezuje s relativno visokim povjerenjem u radio kao izvor vije-

sti u kriznim situacijama (usp. Sedak, Karlović i Tucaković, 2025; Newman i sur., 2024).

OBJEKTIVNOST

Vrsta naslova

Od 27 članaka iz tiska i s interneta u čijim naslovima se spominju migranti i migracije, *informativnih naslova* je 48 %. Radi se o naslovima koji puko informiraju o događaju, bez dodatnih naglašavanja ili korištenja atributa kojim bi se potaknula (emotivna) reakciju čitatelja. U istom postotku naslova (48 %) prepoznati su elementi senzacionalizma. Za potrebe ove analize ti su naslovi nazvani „senzacionalističkim“ naslovima, iako u samoj analizi nisu prepoznati primjeri eksplicitno senzacionalističkih naslova.

Primjeri:

- „Htjeli krijumčariti 56 migranata iz Srbije. Sve ih strpali u jedan kamion“ (*index.hr*)
- „Odbijanje pomoći migrantima ozbiljan je grijeh, kaže papa Franjo“ (*index.hr*)

Vrsta narativa

Ton teksta može se razlikovati od tona naslova. Naslov može biti edukativan ili informativan, a tekst senzacionalistički ili obrnuto. Ton teksta određivao se u svim člancima, a ton naslova samo u onim naslovima koji spominju migrante/migracije. Većina tekstova koji tematiziraju migrante/migracije je informativna ili edukativna, a „senzacionalizam“ je prepoznat u 7 % objava (*Večernji list*, *Jutarnji list*, *24 sata/24sata.hr* i *index.hr*).

Primjeri:

- „Ona u pozadini Trumpovih eskapada priprema fašistički Projekt 2025 u koji je upisan zastrašujući scenarij za američku, a i sovjetsku, noćnu moru. Od zabrane pobačaja i protjerivanja migranata, pa sve do uhićenja knjižničara koji izdaju zabranjene knjige.“ (*24 sata*)
- „Prije nego što dječaci u crnim brendiranim majicama krenu u novi borbeni pohod na radne migrante po zagrebačkim predgrađima, nakon što sustav kazni počinitelje možda bi im netko mogao pomoći da s vremenom prodišu i uputiti ih prema za Hrvate relativno novom shvaćanju nacije.“ (*Jutarnji list*)

Funkcija priloga – razlikovanje informacije od stava

Većina priloga ima *informativnu funkciju* (90 %) i autori uglavnom ne prikazuje svoj stav u medijskim objavama. Medijske objave u kojima nema razlike između informacije i stava razlikuju u glavnini se odnose na tiskovne osvrte (Večernji list, Jutarnji list i 24 sata) te u manjoj mjeri i na slične članke sa interneta (index.hr i 24sata.hr) pri čemu je očekivano da osvrt kao specifičan medijski žanr, nudi autorsku perspektivu.

Primjeri:

- „Poslovi za tamnije od nas. Zoran Milanović sad je odlučio malo zagaziti u kaljužu” rasizma (24sata.hr)
- „Nisu nam mladi ljudi otišli preko noći pa se preko noći neće ni vratiti” (Večernji list)

Promoviranje ili kritiziranje stavova

Promoviranje stavova određene strane ili navijanje za neku od strana u diskusiji, prepoznato je u svega 7 % objava.

Primjeri:

- „kritika politike njemačkih Zelenih koji priječe švedski i danski model zaustavljanja migranata / kritika EU i Angelu Merkel kao krivce za nekontrolirane migracije / kritika državne politike zbog loših demografskih pokazatelja / kritika nacionalizma i negativnog stava prema migrantima od strane nacije koju su historijski izgradili migranti” (Večernji list)
- „kritika Donalda Trampa zbog stava o migrantima / kritika predsjednika Milanovića zbog stava o migrantima” (24 sata/24sata.hr)

Komunikacijski obrasci – empatija novinara

U većini analiziranih objava (94 %) o temi migranata i migracija, nije prepoznata prisutnost empatije ili simpatije novinara prema akterima. Objave u kojima su korištene komunikacijske forme s izraženom empatijom ili simpatijom prema određenim akterima korespondiraju s objavama u kojima pronalazimo promoviranje stavova određene strane ili navijanje za neku od strana u diskusiji.

Govor mržnje

Analiziralo se upućuje li narativ na neku vrstu netrpeljivosti autora ili aktera prema suprotstavljenim stavovima (kroz cinizam, sarkazam, gnušanje, zgražanje nad nečijom izjavom ili akcijom/osobom...). Za potrebe ove analize takav je narativ uvjetno nazvan „govorom mržnje”. U ovom se radu i senzacionalizam i govor mržnje tumače kao arbitrarni pojmovi.

Takvih medijskih objava ima 12 % dok u njih 88 % problematičan narativ nije prepoznat. Slučajevi govora mržnje nisu vezani uz stavove autora tekstova, nego su prisutni samo u izjavama citiranih aktera, a znatan dio tih objava odnosi se na izjave Donalda Trumpa u jeku predizborne kampanje u SAD.

Primjeri:

- *glasnogovornik mađarske Vlade Zoltan Kovacs: “Ilegalne migracije predstavljaju ‘egzistencijalnu prijetnju’ za Europsku uniju. Moramo zaustaviti migrante na granicama Europe, ne samo EU-a, nego europskog kontinenta.”*
- *izjava Donalda Trumpa: “...haićanski migranti otimaju i jedu pse u Sjedinjenim Državama” / „tisuće Amerikanaca umiru jer ilegalni migranti u SAD unose fentanil”*

Izvori informacija i citati

U većini medijskih objava o temi migranata i migracija navedeni su izvori informacija (85 %), gdje su izvori izjave aktera, citiranje sekundarnih podataka, statistika i slično.

S druge strane, pluralnost izvora informacija i aktera nije poštovana u većini medijskih objava (65 %), odnosno, tekstovi ne sadrže više različitih aktera koji iznose stavove. Analiza pokazuje da je pluralnost citiranih aktera u najvećoj mjeri ispoštovana na *televiziji* u 62 % dok na *radiju* pluralnost nije poštovana ni u jednoj od objava. Na *internetu* pluralnost nije poštovana u 29 %, a u tisku u 37 % objava.

RASPRAVA

U istraživanju su analizirani isključivo najcitiraniji mediji u Hrvatskoj što predstavlja relevantan pokazatelj dominantnih medijskih narativa. Takav selektivni uzorak može više naginjati senzacionalizmu, što je ograničilo mogućnost poopćavanja rezultata na sve medijske sadržaje. Stoga su rezul-

tati tumačeni s oprezom, a uzeti su u obzir i specifični urednički i tržišni pritisci koji utječu na izvještavanje.

Dosadašnja domaća istraživanja najčešće su obuhvaćala manje uzorke. Rad autorica Holy i Geiger Zeman (2025) analizirao je članke iz dvaju dnevnih listova, a neka ranija istraživanja (npr. Slijepčević i Fligić, 2018) kretala su se u rasponu od nekoliko desetaka do stotinjak objava. Velika europska istraživanja, poput onog Berry, Garcia-Blanco i Moore (2015), obuhvatila su više od 2400 članaka iz pet zemalja, dok Eberl i sur. (2018) u pregledu i sintezi postojećih istraživanja spominju od nekoliko stotina do nekoliko tisuća objava po zemlji, što je proporcionalno većim medijskim tržištima. U tom kontekstu, broj od 182 analizirane objave u ovom radu predstavlja sveobuhvatan uzorak za hrvatski medijski prostor. Interpretacija dobivenih rezultata upućuje na to da bi kritička analiza medijskih narativa mogla pridonijeti razvoju medijske pismenosti i obrazovanja publike o izazovima, mogućnostima i složenosti migracijskih kretanja. U isto vrijeme, potrebno je provesti daljnje istraživanje kako bi se razumjeli dugoročni učinci takvog izvještavanja na integracijske politike, društvenu solidarnost i otpornost zajednice na dezinformacije i polarizaciju.

Većina analiziranih objava o migrantima tematski je uokvirena kroz sigurnosni aspekt, pri čemu se migracije prikazuju kao problem i političko pitanje, a ton izvještavanja u značajnom je dijelu negativan ili skeptičan prema migrantima. Kombinacija dominacije sigurnosne tematike (66 %) i negativnog ili skeptičnog tona prema migrantima (oko 50 %) pokazuje da hrvatski *mainstream* mediji migracije u promatranom razdoblju uokviruju primarno kao sigurnosno pitanje, pri čemu se sigurnost selektivno ističe kao ključni aspekt stvarnosti, a ostali aspekti (humanitarni, integracijski, demografski) potiskuju, što je u skladu s Entmanovim shvaćanjem okvira kao selekcije i naglašavanja određenih elemenata stvarnosti.

Iako mediji ističu različite prikaze migracija i migranata, uočavaju se određeni pozitivni pomaci u načinu izvještavanja u hrvatskim medijima u odnosu na ranija istraživanja. Pomaci se najviše manifestiraju u većoj zastupljenosti izvještajnog i neutralnog (informativnog) tona, kompleksnijem prikazu migranata i većoj zastupljenosti analitičkih i narativnih okvira. Poboljšavanje slike (u odnosu na rezultate ranijih istraživanja) ukazuje na jačanje etičkih standarda u izvještavanju i medijske pismenosti među novinarima. Stalna prisutnost senzacionalističkih i negativno intoniranih izvještaja može dovesti do rasta anksioznosti i nesigurnosti u javnosti, smanjiti razinu povjerenja u institucije, ali i utjecati na političke preferencije i izborna

ponašanja građana, zbog čega je važno uočiti da se ta slika popravlja. Može se uočiti da se trend izvještavanja o migracijama i migrantima kroz sigurnosni aspekt ne mijenja kroz vrijeme te da postoji sukob između profesionalno-novinarske objektivnosti i tržišnih pritisaka (klikabilnost, brzina, senzacionalizam), što utječe na balansiranost prikaza.

Upotreba okvira ilegalnosti i činjenja kaznenih djela pri prikazivanju migranata često podržava dominantne društvene stereotipe te olakšava politizaciju teme osobito u periodima političkih kampanja ili javnih rasprava o sigurnosti. Ovakvi narativi migrante prvenstveno smještaju u kontekst društvene problematičnosti, a integraciju i pozitivan doprinos društvu stavljaju u drugi plan. Činjenica da su migranti najčešće predstavljeni kao počinitelji kaznenih djela (46 %) upućuje na stabilan kriminalizirajući okvir, u kojem je tipičan migrant konstruiran kao sigurnosni rizik, a ne kao potencijalni radnik, susjed ili građanin.

Razlike u uokvirivanju migracija vidljive su i na razini pojedinih vrsta medija. Tisak i internetski portali najčešće naglašavaju sigurnosne i problematične aspekte, često kroz naslovnu dramaturgiju i naglašavanje ilegalnosti, dok televizijski prilogi dodatno pojačavaju taj okvir vizualnim prikazima i emocionalnim tonom. U tom smislu može se govoriti o različitim „podokvirima“ unutar istog sigurnosnog metaokvira: tisak i portali prenose spektakl i konflikt, dok mainstream dnevni i javni servis koriste umjereniji, ali i dalje pretežito problematizirajući okvir. Radio se u ovom istraživanju pokazuje kao kanal koji rjeđe tematizira migracije, ali kada to čini, naglasak je ponajprije na faktografskom izvještavanju i prenošenju službenih informacija, što je u skladu s nalazima o relativno visokoj razini povjerenja publike u radijske vijesti u kriznim razdobljima (usp. Sedak, Karlović i Tucaković, 2025; Georgiou i Zaborowski, 2017).

Nalazi ovog istraživanja ukazuju na prepoznatljive obrasce u načinu na koji hrvatski mediji konstruiraju i interpretiraju temu migracija i migranata.

Dominacija izvještajnog i informativnog pristupa često lišenog emotivnog tona sugerira prevlast neutralnosti i objektivnosti, što je očekivano u kontekstu medijskog izvještavanja vođenog profesionalnim standardima. Ipak, prisutnost senzacionalističkih elemenata, posebice u naslovima, otkriva i suprotnu tendenciju prema dramaturgiji i mogućem poticanju osjećaja straha ili polarizacije u javnosti. Ovakva ambivalentnost može pridonijeti dvosmislenom doživljaju migranata (socijalna prijatna / žrtve ili korisni članovi društva). Na temelju rezultata može se uočiti da se trend

izvještavanja o migracijama i migrantima kroz sigurnosni aspekt ne mijenja tijekom vremena.

Analizirajući ulogu države i institucija u objavama, može se utvrditi da je uloga hrvatskih institucija prikazana periferno te da hrvatski mediji reflektiraju međunarodne političke trendove. Hrvatski mediji aktivno prate politiku i retoriku dominantnih aktera u međunarodnoj zajednici, čime se dodatno potvrđuje i usmjerenost domaće politike prema provedbi migracijskih politika s obzirom na odluke i zbivanja u drugim zemljama Europske unije i svijeta.

Govoreći o objektivnosti pri izvještavanju o migracijama i migrantima, velika većina pokazatelja objektivnosti izvještavanja u ovoj analizi, ukazala je na to da uglavnom nema problematičnih tekstova. U samo 12 analiziranih naslova prepoznate su tek neke karakteristike senzacionalizma. Analizirani primjeri „govora mržnje” nisu vezani uz stavove autora tekstova, već su prisutni u izjavama citiranih aktera pri čemu se znatan dio tih objava odnosi na izjave Donalda Trumpa u jeku spomenute predizborne kampanje. Moglo bi se pretpostaviti da bi u nekom drugom vremenskom razdoblju analize udio takvih objava bio još manji.

U rijetkim slučajevima autori ne razlikuju informaciju od stava, najčešće u tiskovnim osvrtima koji nude autorsku perspektivu. Promoviranje stavova određene strane ili navijanje za neku od strana uočeno je u 7 % objava, a često je povezano s izraženom empatijom ili simpatijom novinara. Pluralnost izvora informacija i aktera jedini je pokazatelj objektivnosti pri izvještavanju koji nije zadovoljen u ovoj analizi. Rezultati pokazuju da se većina analiziranih priloga oslanja na ograničen broj službenih izvora, dok su migranti rijetko izravno citirani, a pluralnost izvora i aktera zadovoljena je tek u manjem dijelu objava. To dodatno učvršćuje dominantni sigurnosni okvir: isti akteri i iste perspektive reproduciraju se iz priloga u prilog, čime se alternative (humanitarni ili integracijski okviri) potiskuju na rub.

Nedostatak pluralnosti izvora prepoznaje se kao veliki problem pri izvještavanju s obzirom na to da se preko javnih medijskih servisa javnosti kroz niz medija servira ista informacija, uglavnom temeljena na službenim izvorima kao što su priopćenja za medije, izjave ključnih političkih aktera i slično. Dominacija službenih izvora na taj način snažno utječe i na oblikovanje javnog mnijenja s obzirom na političke interese i dominantni politički narativ što stvara diskurzivnu neravnotežu u prikazu određenih aktualnosti te otežava svaku drugu kontekstualizaciju vijesti (društvenu, ekonom-

sku, integracijsku). Na tom tragu, možda i nije neobično da je uloga hrvatskih institucija manje zastupljena u odnosu na inozemne aktere. Uključivanjem više izvora, institucionalnih, i onih neovisnih stručnjaka, organizacija civilnog društva, osigurava se uravnoteženo i objektivno izvještavanje, omogućava slojeviti prikaz procesa i fenomena, a istovremeno se i usporava proces polarizacije publike, što u globalu pridonosi većem poštivanju novinarskih standarada, etičnosti u novinarstvu i jačanju povjerenja u medije.

Dominantne teme i prikazi migracija i migranata ne moraju se tumačiti kao *a priori* dokaz neprijateljskog odnosa između medija ili nacije i nekog procesa odnosno fenomena. Negativni narativi, a u ovom kontekstu sigurnosni okvir, mogu biti i odraz stvarnih društvenih tenzija i izazova za politiku kao što su kontrola granica, suzbijanje ilegalnih migracija i krijumčarenja, teška asimilacija i adaptacija u kulturu i društvo države primateljica, a koji se dobro uklapaju u novinarske kriterije vrijednosti vijesti – konflikt, strah, nepoznatost.

U kontekstu postavljenih hipoteza ovog istraživanja, dobiveni rezultati omogućavaju preciznu evaluaciju svake od njih.

Hipoteza 1 (H1), prema kojoj hrvatski *mainstream* mediji dominantno prikazuju migracije i migrante kroz negativan ili skeptičan narativ, s naglaskom na sigurnosne i problematične aspekte migracija, u velikoj je mjeri potvrđena. Rezultati ukazuju na visoku zastupljenost okvira ilegalnosti, problema i prijetnje u analizi obuhvaćenim objavama, kao i na pretežito negativan ili neutralan ton, dok su slučajevi izričito pozitivnog pristupa iznimno rijetki. U većini objava migranti su tematizirani ili kao počinitelji kaznenih djela ili kroz elemente senzacionalizma vezane uz sigurnost i neregularnost, što jasno podupire postavke iz H1.

Prva pomoćna hipoteza (PH1), koja pretpostavlja jednostranost izvora i aktera te posljedično smanjenu pluralnost i uravnoteženost informacija pri izvještavanju hrvatskih *mainstream* medija o migracijama i migrantima, također nalazi potporu u rezultatima. Analiza pokazuje da u većini medijskih objava dominiraju informativni žanr i izvještaji temeljeni na ograničenom broju izvora, pri čemu su najčešće zastupljeni izvori iz političkih ili službenih institucija. Perspektive samih migranata, nevladinih organizacija ili neovisnih stručnjaka znatno su rjeđe prisutne, što potvrđuje nedostatak pluralnosti i uravnoteženosti u medijskom prikazu.

Druga pomoćna hipoteza (PH2), prema kojoj su teme integracije, humanitarni aspekt i pozitivni doprinosi migranata u hrvatskim *mainstream* medi-

jima znatno manje zastupljene od sigurnosnog i problematičnog okvira, potvrđena je analizom sadržaja. Prilozi koji ističu humanitarne aspekte ili uspješne primjere integracije rijetki su i često marginalizirani u odnosu na one koji naglašavaju pitanje sigurnosti, ilegalnosti ili izazova koje migracije predstavljaju za društvo. Time se u medijskom diskursu održava prevaga negativnih ili problematičnih okvira uz dominantnu vidljivost tema prijetnje i nesigurnosti, dok su pozitivni narativi zastupljeni tek sporadično.

U cjelini, rezultati istraživanja podržavaju sve postavljene hipoteze te ukazuju da hrvatski mainstream mediji u promatranom razdoblju konstruiraju dominantni narativ o migracijama kroz sigurnosni okvir, uz sporadične humanitarne i ekonomske podokvire, što je u skladu s nalazima ranijih europskih istraživanja *framinga* migracija i ima značajne implikacije na oblikovanje javnog mnijenja i društvenu percepciju migracija.

ZAKLJUČAK

Analizom medijskog prikaza migracija i migranata u hrvatskim *mainstream* medijima potvrdilo se da dominantni obrasci izvještavanja uglavnom prate već ranije uočene trendove pri izvještavanju o migracijama i migrantima, kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu, uz određene nacionalne specifičnosti. Analizirajući medijske objave u razdoblju od srpnja do rujna 2024., dominantni su sigurnosni okviri prikaza migracija i migranata, uz naglasak na problematičnosti koje ti procesi predstavljaju za društvo. Istovremeno, humanitarne teme, integracije ili pozitivnog doprinosa, nisu bile zastupljene u značajnoj mjeri. S obzirom na analizirane elemente izvještavanja, rezultati su pokazali da je ton izvještavanja najčešće neutralan s tendencijom prema negativnom izvještavanju, dok je izraženo pozitivan narativ rijetko zastupljen. Rezultati ovog istraživanja upućuju na potrebu i važnost za promicanjem pluralnosti izvora i stalno vraćanje na poštiva-nje etičkih standarada novinarske profesije pri izvještavanju o predmetnoj temi. Uravnoteženi medijski prostor pridonio bi točnom informiranju, ograničio prostor za polarizaciju publike i širenje dezinformacija čime bi se posljedično jačalo izgubljeno povjerenje u medije, kao i konstruktivno izvještavanje o složenim procesima kao što su migracije i migranti.

Ograničenje rada je relativno kratko analizirano razdoblje, pa se preporučuje provedba longitudinalnih istraživanja koja bi omogućila praćenje dugoročnih trendova i promjena u medijskom prikazu migracija.

LITERATURA

- Agovino, M., Carillo, M. i Spagnolo, N. (2022). Effect of media news on radicalization of attitudes to immigration. *Journal of Economics, Race, and Policy*, 5: 318–340.
- Baričević, V. i Koska, V. (2017). Politika integracije migranata u Hrvatskoj: nedostatak vizije ili manjak kapaciteta, u: Kurečić, T. i Grgić, Z. (ur.). *Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država*. Zagreb: Institut za migracije i narodnosti, 33–49.
- Benzinović, M., Dabo, K. i Šimić, H. (2021). Analiza načina medijskog izvještavanja hrvatskih internetskih portala o koronavirusu. *Communication Management Review*, 6(1):104–120. <https://hrcak.srce.hr/file/379727>
- Berry, M., Garcia-Blanco, I. i Moore, K. (2015). *Press coverage of the refugee and migrant crisis in the EU: A content analysis of five European countries*. UNHCR.
- Brouwer, J., van der Woude, M. i van der Leun, J. (2017). Framing migration and the process of crimmigration: A systematic analysis of the media representation of unauthorized immigrants in the Netherlands. *European Journal of Criminology*, 14(1): 100–119. <https://doi.org/10.1177/1477370816640136>
- Car, V. i Matović, M. „Mediji, novinarstvo i ljudska prava“. 2017. Zbornik radova 7. regionalne znanstvene konferencije Vjerodostojnost medija. Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
- CMPF – Centre for Media Pluralism and Media Freedom. (2025). *Media Pluralism Monitor 2025: Monitoring Risks for Media Pluralism in the EU and Beyond. Country Report: Croatia*. European University Institute.
- Cerovac, M. (2007). Pluralizam medija u državama članicama Europske unije. *Hrvatska pravna revija*, 9: 1–11.
- Chouliaraki, L. i Zaborowski, R. (2017). Voice and community in the coverage of migrants and refugees in European media. *European Journal of Communication*, 32(6): 613–617.
- Cooper, G., Blumell, L. i Bunce, M. (2020). Beyond the ‘refugee crisis’: How the UK news media represent asylum seekers across national boundaries. *International Communication Gazette*, 83(3): 195–216. <https://doi.org/10.1177/1748048520913230>
- Dabo, K. (2024). Pregled medijskog izvještavanja o migrantima. *Media, Culture and Public Relations*, 15(2): 131–144.
- Domalewska, D. (2016). Immigration, stereotypes, and social security: The portrayal of migrant groups in public discourse. *Security and Defence Quarterly*, 13(4): 15–31. <https://doi.org/10.35467/sdq/103231>
- Eberl, J. M., Meltzer, C. E., Heidenreich, T., Herrero, B., Theorin, N., Lind, F. i Strömbäck, J. (2018). The European media discourse on immigration and its effects: A literature review. *Annals of the International Communication Association*, 42(3): 207–223. <https://doi.org/10.1080/23808985.2018.1497452>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>
- Fischer, C. (2020). The flood of refugees in our heads: metaphorical framing of refugees in german newspaper discourse. *Journalism Research*, 3(1), 29–45.
- Gaál, F. (2018). “Invasion der Migranten” – Framing von Flucht und Migration in der ungarischen Regierungskommunikation vor dem Referendum 2016. *Global Media Journal – German Edition*, 8(2), 1–26. <https://doi.org/10.22032/dbt.37781>

- Gemi, E., Ulasiuk, I. i Triandafyllidou, A. (2013). Migrants and media newsmaking practices. *Journalism Practice*, 7. <https://doi.org/10.1080/17512786.2012.740248>
- Georgiou, M. i Zaborowski, R. (2017). *Media coverage of the "refugee crisis": A cross-European perspective*. Council of Europe report.
- Grmuša, T., Hadžić, G. i Šilić, A. (2022). Building a language corpus of hate speech in the Croatian media space of social networks. *Medijske studije*, 13(2), 59–78.
- Heidenreich, T., Lind, F., Eberl, J.-M. i Boomgaarden, H. G. (2019). Media framing dynamics of the 'European refugee crisis': A comparative topic modelling approach. *Journal of Refugee Studies*, 32(Suppl_1), i172–i182. <https://doi.org/10.1093/jrs/fez025>
- Holy, M. i Geiger Zeman, M. (2025). Osobne priče (i)migranata: Promjena medijskog uokvirivanja u Hrvatskoj? *Migracijske i etničke teme*, 31(1): 53–82. <https://doi.org/10.22572/mi.31.1.3>
- Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. New York University Press.
- Khosravinik, M., Krzyzanowski, M. i Wodak, R. (2013). Dynamics of representation in discourse: Immigrants in the British press. In: Messer, M., Schroeder, R., Wodak, R. (eds) *Migrations: Interdisciplinary Perspectives*. Springer, Vienna. https://doi.org/10.1007/978-3-7091-0950-2_26
- Kunczik, M. i Zipfel, A. (2006). *Uvod u znanost o medijima i komunikologiju*. Zagreb: Zaklada Friedrich Ebert.
- Labaš, D. i Grmuša, V. (2010). Etika medija i komunikacija u globaliziranome društvu. *Obnovljeni Život*, 65(2): 137–150.
- Malović, S. (1997). Profesionalizam — preduvjet objektivnog i poštenog novinarstva. *Politička misao*, 34(4): 151–165. <https://hrcak.srce.hr/file/119616>
- Malović, S. (2005). *Osnove novinarstva* / Jurinić Paić, M. (ur.). Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Nenadić, I. i Vučković, M. (2021). *Dezinformacije: Edukativna brošura i vježbe za razumijevanje problema dezinformacija*. Zagreb: Agencija za elektroničke medije i UNICEF.
- Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andı, S., Robertson, C. T. i Nielsen, R. K. (2024). *Reuters Institute Digital News Report 2024*. Reuters Institute for the Study of Journalism, University of Oxford.
- Peruško, Z. (2011). *Uvod u medije*. Zagreb: Jesenski i Turk.
- Perušina, V. (2019). "Hrvatska politička emigracija – sigurnosna prijetnja socijalističkoj Jugoslaviji." *Polemos: časopis za interdisciplinarna istraživanja rata i mira*, vol. 22, br. 44, str. 87–110. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/237424>
- Popović, H., Kardov, K. i Župarić-Ilić, D. (2022). *Medijske reprezentacije migracija: Diskurzivne konstrukcije migranata, izbjeglica i tražitelja azila u hrvatskim medijima*. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH.
- Radicioni, T., Squartini, T., Pavan, E., i Saracco, F. (2021). Networked partisanship and framing: A socio-semantic network analysis of the Italian debate on migration. *PLOS ONE*, 16(8), e0256705. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0256705>
- Sedak, K. (2019). Senzacionalizam u kontekstu vjerskih tema, u: Valković, J. (ur.). *Vjerska tematika u hrvatskom medijskom prostoru*. Zagreb: Hrvatsko katoličko sveučilište, 161–176.

- Sedak, K., Karlović, V. i Tucaković, M. (2025). Multidimenzionalna stratifikacija medijskih generacija: Studija komunikacijskih obrazaca i povjerenja u medijske izvore kroz prizmu sociodemografskih varijabli. U D. Knežević (ur.), *Kontinentalna Hrvatska: povijesni kontekst, aktualnosti i perspektive u budućnosti* (3). str. 563–581.
- Slijepčević, I. i Fligić, S. (2018). Medijsko izvještavanje o migrantskoj krizi u Hrvatskoj. *Medijska istraživanja*, 24(2): 41–60.
- Smets, K. i Bozdaž, Č. (2018). Representations of refugees in European media. *Media, Culture & Society*, 40(2): 295–301.
- Šterc, S. (2023). Hrvatski demografski i migracijski nesklad. *Kroatologija*, 14 (1), 13–32. <https://doi.org/10.59323/k.14.1.1>
- Šuligoj, M. i Rudan, E. (2022). Media-generated characteristics of Homeland War-related commemorations in Croatia. *Memory Studies*, online first: 1–18.
- Valković, J. (2022). Govor mržnje. *Riječki teološki časopis*, 57(1): 87–101. <https://hrcak.srce.hr/294658>

Mrežni izvori:

- AdScanner d.o.o. (2022). *Gledanost televizijskog programa – ožujak 2022*. Agencija za elektroničke medije. <https://aem.hr/wp-content/uploads/2022/04/AdScanner-AEM-report-ozujak-2022..pdf> (pristupljeno 11. 2. 2026.).
- Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja. (2025). *Izvješće o politici tržišnog natjecanja za 2024*. <https://www.aztn.hr/izvjesce-o-politici-trzisnog-natjecanja-ek-2024/> (pristupljeno 10. 2. 2026.).
- European Commission. (2022a). *Digital Economy and Society Index (DESI) 2022: Croatia country profile*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-croatia> (pristupljeno 20. 7. 2025.).
- European Commission. (2022b). *Eurobarometer – Media use in the European Union*. Publications Office of the European Union.
- Gemius. (2024). *gemiusAudience – rang-lista najposjećenijih hrvatskih portala*, prosinac 2024. <https://rating.gemius.com/hr/tree/8> (pristupljeno 10. 2. 2026.).
- Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske. (2022). *Analiza medijskog sektora u Republici Hrvatskoj*. <https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Uprava%20za%20medije/Analiza%20medijskog%20sektora%20u%20RH.pdf> (pristupljeno 10. 2. 2026.).
- Reporteri bez granica. (2024). *World Press Freedom Index 2024: Croatia country profile*. <https://rsf.org/en/country/croatia> (pristupljeno 20. 7. 2025.).
- Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. (2018). *Preporuke za medijsko izvještavanje o migrantima i izbjeglicama*. Vlada Republike Hrvatske. <https://pravamanjina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti//Preporuke%20za%20medijsko%20izvje%C5%A1tavanje%20o%20migrantima%20i%20izbjeglicama.pdf> (pristupljeno 17. 7. 2025.).
- Zakon o elektroničkim medijima. (2021). *Narodne novine*, 111/21 (pristupljeno 17. 7. 2025.). <https://www.zakon.hr/z/196/zakon-o-elektronickim-medijima>

Media Narratives and Dominant Frames in the Representation of Migrants in the Croatian Media Space

Kristijan Sedak

Lucija Pranjić

Ana Dobraš

ABSTRACT

Migration has become one of the most prominent social and political issues in contemporary Europe, and the way it is represented in the media significantly influences public perception, political discourse, and societal attitudes toward migrants. Media outlets not only report on migration processes but also shape the interpretative frameworks through which audiences understand complex social phenomena. Within this context, the framing of migration in news coverage plays a crucial role in determining whether migrants are perceived primarily as a security threat, an economic opportunity, or a humanitarian concern. This paper analyses the dominant narratives and frames used in Croatian mainstream media when reporting on migrants and migration.

The primary objective of this research is to examine how migrants and migration are represented in Croatian mainstream media and to identify the dominant thematic frames, narrative patterns, and levels of journalistic objectivity present in such coverage. The study focuses on identifying the tone of reporting, the thematic orientation of media content, the portrayal of migrants, and the diversity of sources cited in news reports. In addition, the research aims to evaluate whether Croatian media coverage tends to emphasize security concerns, humanitarian aspects, economic implications, or broader social integration issues.

The theoretical framework of the study is based primarily on framing theory, which explains how the media select and emphasize particular aspects of reality while omitting others, thereby shaping the interpretative context in which audiences understand social phenomena. According to Entman (1993), framing involves the selection and salience of certain elements of reality in order to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, or treatment recommendation. In the context of migration, media framing often highlights themes of security, legality, and political conflict, whereas humanitarian and integration-related aspects may receive less attention. Previous research across Europe has shown that migrants are frequently portrayed through security-oriented or sensationalist narratives, often emphasizing illegality, criminality, and perceived threats to national stability.

The Croatian media system provides a particularly relevant case study because of its relatively small but highly concentrated media market and the strong influence of mainstream outlets on public discourse. Ownership concentration, commercial pressures, and reliance on official institutional sources may influence the framing

of migration issues. Furthermore, the increased role of digital platforms and social networks has intensified competition for audience attention, sometimes encouraging sensationalist or simplified representations of complex social processes.

The empirical part of this study is based on a content analysis of the media coverage of migrants and migration in Croatia. The analysis includes media content published between July and September 2024, a period chosen deliberately because it was not dominated by a single major migration-related event. This allows for the observation of routine reporting patterns, rather than crisis-driven media narratives. The analysed corpus consists of 182 media items drawn from the most influential Croatian media outlets across several platforms: print newspapers, online news portals, television broadcasts, and radio programs.

The sample includes content from leading national newspapers (*Večernji list*, *Jutarnji list*, *24 sata*), major online portals (*index.hr*, *jutarnji.hr*, *24sata.hr*), national television news broadcasts (*HRT1*, *Nova TV*, *RTL*), and radio stations (*HR1*, *HR2*, and *Otvoreni radio*). These media outlets were selected based on publicly available data regarding audience reach, readership, and viewership. In the initial stage of sampling, 427 media items containing references to migration or migrants were identified. After applying a systematic sampling procedure and excluding items in which the terms were used outside the relevant analytical context, the final dataset consisted of 182 media reports.

The analytical framework was operationalized through a content analysis matrix consisting of 29 variables, designed to measure several dimensions of media representation. These variables included journalistic genre, thematic orientation, tone toward migrants, portrayal of migrants, communication style, presence of sensationalism, use of sources, plurality of viewpoints, and the presence of hate speech or discriminatory narratives. Additional variables captured contextual characteristics such as the type of migrants mentioned (e.g., economic migrants, refugees, undocumented migrants), geographical origin, legal status, and references to political institutions.

To ensure methodological reliability, the coding process was conducted by two independent coders, and inter-coder reliability was assessed using Cohen's kappa coefficient, with values ranging from 0.70 to 0.82, indicating satisfactory to very good agreement between the coders.

The findings revealed several consistent patterns in the Croatian media representation of migrants and migration. First, the analysis demonstrates the strong dominance of the security frame in the media coverage. In approximately 66% of the analysed media reports, migration was primarily framed as a security-related issue, often associated with border control, illegal crossings, criminal activities, or political debates regarding migration management. Economic aspects of migration, such as labour market participation or demographic challenges, were significantly less represented.

The tone of reporting toward migrants was predominantly negative or sceptical, appearing in approximately 50% of the analysed media items, while neutral reporting accounted for about 42% of the coverage. Positive portrayals of migrants were rare, appearing in only 6% of the cases. This suggests that migrants are more frequently associated with problems, risks, or controversial issues rather than contributions to society.

Another significant finding concerns the representation of migrants in the media narratives. Migrants were most commonly portrayed as perpetrators of criminal acts (46%), followed by representations as labour migrants (21%) or as participants in political debates and policy discussions (20%). Humanitarian portrayals, emphasizing migrants as victims or vulnerable individuals, were considerably less frequent.

The analysis also revealed a strong emphasis on illegal migration. More than half of the analysed media items focused primarily on irregular or illegal migration, whereas legal forms of migration received significantly less attention. This disproportionate focus contributes to reinforcing a narrative that associates migration predominantly with illegality and border control issues.

Despite the prevalence of negative or security-oriented narratives, the analysis indicates that most media reports maintain a generally informational and fact-based journalistic style. Approximately 90% of the analysed reports were classified as primarily informational, with relatively few instances of overt sensationalism or explicit editorial commentary. Explicit hate speech was not identified in the journalistic narratives themselves; however, controversial or inflammatory statements occasionally appeared in quotations from political actors.

One of the most significant weaknesses identified in the analysis is the lack of plurality of sources. While most media reports cited at least one source of information, multiple perspectives were included in only about 35% of cases. In the majority of reports, information was based primarily on official institutional sources, such as government representatives, law enforcement agencies, or political actors. Migrants themselves were rarely cited directly as sources, which limits the diversity of perspectives and contributes to the reproduction of dominant institutional narratives.

The discussion section interprets these findings within the broader context of European media trends. The dominance of security-oriented frames in Croatian media coverage corresponds to the patterns identified in previous international research on migration reporting. Studies conducted across Europe have shown that migrants are often portrayed through narratives emphasizing threat, illegality, or political conflict. These patterns reflect both journalistic news values, which prioritize conflict and crisis, and the broader political discourses surrounding migration governance.

Simultaneously, the study identifies some positive developments in Croatian media reporting compared to earlier research. The predominance of informational reporting and the limited presence of explicit sensationalism or hate speech suggest a certain level of professional and journalistic standards. However, the persistence of security-focused narratives and limited source diversity indicate structural constraints within the media environment.

The results highlight the tension between professional journalistic norms and commercial pressures within contemporary media systems. In highly competitive media environments, migration stories that emphasize conflict, risk, and dramatic developments may attract greater audience attention. As a result, complex issues such as integration, labour migration, or the social contributions of migrants may receive less coverage.

The findings of this research contribute to a deeper understanding of how migration is framed in Croatian media discourse and how such framing may influence public perceptions. Since mainstream media remain one of the most influential

sources of information for the public, dominant media narratives play an important role in shaping attitudes toward migrants and migration policies.

The study concludes that Croatian mainstream media tend to frame migration primarily as a security and political issue, often emphasizing illegal migration and criminal activity while marginalizing humanitarian or integration-related perspectives. Although the overall level of journalistic professionalism remains relatively high, the limited diversity of sources and the dominance of institutional perspectives contribute to the persistence of a security-oriented narrative.

Future research should expand the temporal scope of analysis and include additional media platforms, particularly social media and alternative media outlets, which increasingly influence public discourse. Furthermore, qualitative discourse analysis could provide deeper insights into narrative structures and ideological patterns underlying media representations of migrants.

Overall, the results of this research underline the importance of media literacy, ethical journalism, and pluralistic reporting in addressing complex social issues such as migration. Balanced and diverse media coverage has the potential to foster a more nuanced public understanding of migration processes and contribute to informed societal debates about migration policies, integration strategies, and intercultural coexistence.

KEYWORDS: migration, media, content analysis, media discourse, objectivity of reporting